

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1960

BRNO 1961

být s tímto důležitým sídlištěm v přímé souvislosti. Nález ukazuje, že v dosud málo prozkoumané oblasti Moravské brány můžeme předpokládat ještě mnohé významné objevy.

Paläolithischer Fund aus Hranice in Mähren.

Beim Grundmaueraushub eines neuen Gebäudes am Jeremenko Platz in Hranice wurde in einer Tiefe von 70cm im reinen Löss eine starke Klinge gefunden, die mit einer in regelmässigen Bogen fein retuschierten tiefen Kerbe versehen war. Der Fund, den man mit der bekannten Station auf Kobylanka in Zusammenhang bringen kann, deutet auch die Möglichkeit weiterer bedeutender Entdeckungen in der Region der Mährischen Pforte an.

Předběžná zpráva o výzkumu Verunčiny díry a některých jiných přilehlých jeskyní

v Suchém žlebu v Mor. krasu.

Josef Skutil

Tab. 4.-14.

Suchý žleb Moravského krasu mezi Skalním mlýnem a Ostrovem, geomorfologicky a speleologicko-topograficky zpracovaný posledně Přemyslem Ryšavým 1/, je znám již v nejstarší moravské archeologické literatuře z doby Wanklovy, ale i mnohé informace z doby Kniesovy o jednotlivých lokalitách a celkovém osídlení zasluhovaly revise 2/. Proto je projektován archeologický výzkum jeskynních objektů Suchého žlebu, jemuž jsme se věnovali v roce 1960 v době 14.4. - 27.5. a 3.8.-28.10. Výzkum se děl s porozuměním správy Krajských lesů a Moravského Krasu, geomorfologického oddělení ČSAV, stratigraficky zhodnotil profily našeho výzkumu prof.dr.ing. Josef Pelíšek.

Středem našeho výzkumu byla Verunčina jeskyně č. 35, ležící v pravé straně Suchého žlebu pod Macošským rozcestím, nadm.v. 422 m. Je to jeskyně ponorovitého charakteru, 7.5 m dl., 6 m šir., 6 m vys. Byla známa již J. Wanklovi, který zde zanechal na stropě dnes již zacházející podpis, r. 1911 kopal zde ing. M. Zapletal a později J. Knies. Některý materiál těchto výkopů re-

produkuje posledně K. Valoch. Náš výzkum se věnoval jednak probrání vrchní porušené vrstvy kol velkého balvanu spadlého se stropu ve středu jeskyně, který byl původně asi orientačním bodem starého osídlení a dále levé partii zadní části jeskyně a průřezu náspu před jeskyní. Profil zachycuje Pelíškův obr. tab. 4. Vedle nehojné fauny bylo zde získáno 160 vesměs bíle patinovaných pazourků, z nichž zasluhuje vedle odpadového materiálu zmínky silně obitý nukleus, čepel a čepelky s obitým hřbetem, čepelovitá škrabadla, masivní rydlo, dobře vypracovaný vrtáček, pilka a charakteristický vrub. /Tab.7.-8./ Jestliže z dřívějších nálezů nejsou uváděny kostěné předměty, možno zde připojit řadu řezaných kostí a parohů, některé přirozené, ale pravděpodobně používané hroty a spodní partii fragmentu 7 cm dl., 1.8 cm šir. a 0.7 cm sil. parohového hrotu. Dále byl získán fragment kostěné jehly s úškem /3.8, 2.4, 0.2/ a 2 dentalia, z nichž jedno nese stopy zářezu. /Tab.9./ Je velice pravděpodobné, že jeskyně byla osídlena i v neolitu /blíže neurčitelný střep/ a není vyloučeno, nepocházeli z jeskyně i parohová palice /viz dále při popisu nálezů jeskyně Smrtní/. Z vrchních vrstev jeskyně pochází i přeslénkovitý korálek /d.1.5, 0.9 sil/ a před jeskyní v násypu těsně u skalní stěny byla dosti hojná středověká keramika a fragment stěny ložtického poháru.

Již K. Absolon a pak i P. Ryšavý upozorňují na značný speleologický význam jeskyňky /srv. i mou zmínku ČVMSO 40,1928/, vzdálené 625 m od Macochy /tedy nejbliže ležící ze všech jeskyní žlebu k Macoše/, kterou náš výkop pro další speleologický výzkum z největší části vyprázdnil.

Druhou lokalitou žlebu, kde jsme započali se slibným výzkumem, je opět vilémovická jeskyně S m r t n í /č.35A/, ležící v nejvyšší etáži pravé straně údolí proti ústí vilémovického žlebu. Má prolomený zřícený strop, analogický např. javoříčské Zátvořici nebo původní Turoidově jeskyni. Nadm. v. 480 m. Podle informací Švancarových našel zde stopy pobytu paleolitického člověka již před první válkou speleolog Karel Pilát /1890, padl 1916/. Hluboká sonda našeho výkopu poskytla v profilu obr. tab. 5. ve spodní vrstvě několik jistě používaných primitivních kostěných hrotů, z vrchní vrstvy pak pochází dosud jediný masivní hoblíkovitý rydlovitý artefakt /8.2, 3.5, 3.9/ a pazourkový nepatinovaný ústěp vedle řady štípaných a ohryzaných kostí. Nejzajímavější je jistě kostěný částečně hlazený a částečně omletý výštíp /5.4, 2.5, 2.5/ s odhalenou kostní dřeví a zřetelnými zašlými bočními řezy, při němž není vyloučeno, že jde o primitivní figurku jen o něco větší než známý věstonický portret. /Tab. 10./ Při sledování otázky osídlení jeskyně není bez významu i nález kostí na plateau nad jeskyní, jež poskytovalo optimální sídelně geografické výhody a přednosti.

Také ve vilémovické S m r t n í j e s k y n i č.31, nadm.v. 467,7 m u silnice pod Vilémovicemi nad Kamenitým žlíbkem v levé straně údolí, v příční sondě u vchodu jeskyně /tab. 6./ byl získán středový fragment bíle patinované ostrohranné čepelky /3.3, 1.1, 0.3/ /tab. 11,4/. Odtud /ne-li snad přece z Verunčiny jeskyně/ pochází pravděpodobně ze sbírky místní školy buď eneolitická nebo hallštatská charakteristická palice z jeleního parohu.

K nejstarším známým jeskyním Moravského Krasu patří jistě R y t í ř s k á j e s k y n ě proti Kateřinské jeskyni vysoko v levé straně v nejnižší partii Suchého žlebu. Jeskyně č. 56, nadm.v. 386.2 m, prostorná jeskyně s impozantním vchodem, která poskytla již K. Absolonovi /Vesmír 18, 1940. č.9/ paleolitické nálezy, poskytla i nám vedle neobyčejně hojné častě s obtížemi ze sin-

tru vydobývané a dosud neurčené fauny v zadní partii typický vavřínovitý list /5.6, 2.6, 0.8/ - tedy druhý exemplář lokality - a fragment 6.9 cm dl., 1 cm sil. tyčinky ze sloně /tab. 11, 1-2/. Je velice pravděpodobné, že zde asi bude možnost konstatovat zajímavé stratigrafické poměry. V přední pravé partii neda- leko vchodu jeskyně těsně na skále bezprostředně pod povrchem bylo i několik střípků volutových a asi i eneolitických. Naproti tomu vlevo od vchodu bylo zjištěno bohaté středověké osídlení pod recentním niveau v hloubce 35 cm dokon- ce i se základy stavby 0.65 x 1.10 m a se stopou kůlu, která poskytla zejména v 23 cm sil. popelovité vrstvě v rohu hojnou různě profilovanou dobře vypracova- nou keramiku, zdobenou vlnicemi a paralelními rýhami asi ze 14.-15.stol., neoby- čejně hojně zbytky fauny a železné předměty /zbytky nožů, kroužky, šípky, zby- tek podkovy, přezku a ostruhu/ /tab.12.-13, 11, 5-6/.

Při příležitosti těchto výzkumů byla věnována pozornost ještě několika ji- ným naléhavým sídelně geografickým otázkám Suchého žlebu, o nichž se zde také stručně zmiňuji, postupuje žlebem z Holštejska ku Skalnímu mlýnu.

Zdá se, že starší Kniesovy zprávy /Věstník klubu přírodovědeckého - Pros- tějov 18, 1921, 51n/ o paleontologickém bohatství holštejské B í l é h v ě z- d y /Ryšavý lc. č.4/, kde archeologicky hledal již R.Trampler, nebude již asi možno, jak potvrdila naše návštěva, znovu dosvědčit.

V holštejské Hladomorně /dnes o ní nejlépe Ryšavý lc. sub. 5, dodej V. Bednářová VVM 11, 1956, 113-133/, odkud je znám i paleolitický nález Šebelův a kde lze najít nejen v nevelké hloubce, ale i povrchově zejména v zadní partii jeskyně, lidské kosti středověkého původu, bude nutno v budoucnu provést komplex- ní výzkum na nejširší základně.

Pod jihovýchodní vysokou kolmou stěnou holštejského hradu proti ponoru Bílé vody a proti Rasovně byly asi v hloubce 5 m při speleologických pracích nalezeny ztrouchnivělé subfossilní neurčité kosti.

Lípovecká M i c h á l k a /O v ě í/ č. 13, nadm.v. 469 m, poskytnuvší již Kniesovi dvojí magdalénské osídlení a nálezy volutové keramiky, poskytla v době zařizování skladiště r.1938, kdy byl inventář jeskyně zničen, krásnou volutovou keramiku, kterou bude možno publikovat příště.

V nové těžce přístupné jeskyni D a g m a r c e, ležící před Domínkou se- verně Ostrova /viz o ní Lad. Slezák, Kras v Československu 1960, 36-38/, byly získány na prudkém klesajícím svahu v hloubce asi 15-20 m volné a pak zasintro- vané hojné nálezy středověké keramiky /podařilo se slepit 2 nádoby/. U vchodu jeskyně ležely 3 drobové zřejmě donešené kamenné plotny. Některé střepey ze zmí- něné spodní partie byly zality vedle dřevěných uhlíků až v 5 cm silné vrstvě travertinu, na níž se tvořily již dosti značné stalgmity. Středověká keramika pochází i z kamenitého průkopu vedeného podél stěny před jeskyní /tab. 14/.

V tomto lesním oddíle v levém břehu malého přítoku ponorného málo známého potoka "V Domince" jsou zachovány takřka na hranicích devonsko-kulmských 3 šach- tovitě neadatovatelné nehluboké prohlubně s násypovými ovaly kol okrajů, zcela analogické známým středověkým železářským jamám u Rudic, jak je odtud popisovali již J.Wankl, J.Knies a zejména H.Sánka. Tyto jámy v Domince poskytly v průřezu červeně mazanícovitě vypálené vrstvy, struska, spálené vápno a některé kusy po- lité sklovitou hmotou. K zajímavým objektům se ještě podrobně vrátím.

Zprávy o halštatských nálezech západně Ostrova /kol. 507, 3/ se ukázaly mylnými.

Ostrovská Ž i ž k ů v k a, č. 21, nadm.v. 482 m, ležící proti Balcárce /viz o ní Čsl. Kras 4, 1951, 129-133, 153-170, 233-254/ poskytla po předešlých pracích /srv. K.Šebela, Čsl. Kras 5, 1952, 21-24, 226/, kdy byl získán i nález Hystrix /srv. Vl.Zázvorka, Věstník král. č.spol. nauk 1944/, ale hlavně lidský premolár, našemu dodatečnému výzkumu ve zbytku náplavy zejména v boční levé chodbičce neobyčejně hojnou faunu s několika pěknými medvědími zuby a několik i zřetelně tříštěných kostí, ale zatím žádnou industrii.

K paleolitiku vintocké jeskyně č. 26 /u Ryšavého lc. 35 kromě toho ještě jako C i g á n s k á / v zákrutu údolí proti propadání rogendorfského potoka /srv.VVM 4, 1949, 24-32/, zjištěnému zde r. 1911 Vl.Procházkou, bude možno i z těchto starých výkopů přinést ještě dodatky.

Vilémovická jeskyně č. 29 pod Vintockou jeskyní v levé stráni žlebu, zvaná O r l í nebo U d v o u s l e č e n, nadm.v. 455.2 m, je anthropogeograficky neobyčejně příhodná. Pochází odtud z příčné sondy u vchodu pleistocenní dosud neurčená fauna a zejména neobyčejně hojná mikrofauna, nacházející se někdy v celých hnízdech a spečeninách, ležících pod silnou sintrovou vrstvou a upomínajících na Kniesovy nálezy v nevzdálené Balcárce - stopy paleolitického osídlení v dosavadní sondě nebyly zjištěny - dále subfosilní fauna /téměř celá koňská lebka/ a z vrchních aluviálních vrstev dosti četné slezsko-platěnické střepy a 12 cm dl. bronzová jehlice /tab. 11,3/ se zavlnutým zakončením. Osídlení uzavírají středověké nálezy. Jeskyně, která slibuje být i speleologicky zajímavá dalšími prostory, nebude jistě nezajímavá i archeologicky.

Jeskyňka nad Orli poskytla recentní zvířecí doupě.

Jeskyně č. 34, zvaná K r a v s k á /u Ryšavého pode jménem O v č í /, nadm.v. 435.7 m, v levé stráni Suchého žlebu pod Vilémovickým žlíbkem, známá paleontologickými nálezy Vaňurovými /Ovibos moschatus/, vzbudila již pozornost Wanklovu. Freisingovy nálezy únětické, hallštattske a středověké /MAG Wien 1941, 322/ nebylo možno prozatímni sondou nad silnou bílou vrstvou potvrdit.

Sondy v jeskynní skupině T r o j i c e /č. 34ABC/ vilémovického levého svahu zůstaly bez nálezů, jen prostřední poskytla něco recentních asi středověkých kostí.

Jeskyně č. 36, ležící v levé stráni údolí pod Verunčinou, zvaná dnes K o ň s k á, nadm.v. 422.3 m/ dříve zvaná K r a v s k á, jak ještě u Ryšavého str. 44/, poskytla již H.Freisingovi v letech 1935-1937 lineární a středověkou keramiku. Proti běžnému tvrzení o paleontologickém bohatství jeskyně poskytlo naše ohledání jen 1 pleistocenní kost.

Dobře známá ponorovitá lážánecká jeskyně č. 61 a 62, zvaná Ú m r l ě í / nadm.v. 352.7 m/, z níž pocházejí staré nálezy Wanklovy, nedávno teprve rehabilitované /Sborník Kraj. vlast. musea v Olomouci IV.B, 1956/59, 439-442/, neposkytla zatím dalších nálezů, ale i tu bude nutno prokopat.

V suchdolské K o ň s k é j á m ě /č.55, nadm.v. 360.9 m/, jeskyně se 2 vchody, ležící proti Rytířské jeskyni v pravé stráni žlebu, kde již bylo dříve jistě kopáno /nálezy nikdy neregistrovány/, získány v chaotickém bludišti u vchodu povrchově dosti hojné atypické neolitické a hallštattske střepy vedle recentních kostí.

Jeskyně č. 64, zvaná H o r n í v c h o b o t ě, patříci vlastně již do Pustého žlebu, kde již dříve byly nalézány fosilní a subfosilní kosti a lidská

čelist, poskytla již nehojně dosud blíže neurčitelné stopy pravěkého osídlení.

Při této příležitosti jeskynního výzkumu v Suchém žlebě obrátili jsme znovu pozornost i k M a c o š e. Obě jeskyně ve východní stěně propasti, kterých si všiml již r. 1912 J. Knies /srv. Čsl. Kras 5, 155, k tomu J. Dvořák, ibid. 7, 66-69/, ukázaly se dr. J. Řihovskému a L. Frankovi zcela sterilní, takže k otázce stáří Macochy - jak se zdálo - nemohou přispět: první jeskyně má vůbec kamenné dno a násyp v druhé pochází částečně z komína a byl prázdný. Není pochyby, že při řešení otázky stáří Macochy /srv. J. Štelcl, VVM 16, 1961/ bude nutno věnovat větší pozornost přímo i zřícenému stropu původní paleojeskyně ve formě známého svahu na dnešním macošském dně, kterého si všiml dobře již i první návštěvník macošského dna P. Lazar Schopper r. 1723 a které bude nutno dříve či později podrobit také výzkumu.

Vedle Suchého žlebu bylo možno dotknout se během jeskynního výzkumu ještě i několika jiných krasových lokalit.

V málo dosud známém a neprávem i archeologicky opomíjeném L a ž á n e c k é m ž l e b ě získal na konci vesnice L. Šebela nehojně diluviální kosti.

V rámci tohoto výzkumu byly ohledány i známé jedovnické K o l í b k y nad rudickým Propadáním, kde je známo již z doby Kniesovy magdalénské osídlení /srv. ČVMSO 41, 1929, 105-108/ a kde bylo zjištěno vhodné místo pro další výzkum nové lokality.

Loňské dosud nevelké výkopy, které zde byly jen předběžně přehlédnuty, které se setkaly s terrou rossou ve výše položených objektech /Srncí, Smrtní/ a mocnou bílou sypkou vrstvou v nižších jeskyních /Orlí, Kravská, prostřední v Trojici, Verunčina/, neposkytly dosud archeologicky bohatý materiál. Získaly primitivní kostěné artefakty v prostředí travertinové vrstvy MR horizontu Srncí a v superposici pohřbené půdy téhož MR 2 kamenné artefakty a magdalénský charakteristický inventář W2-3 vrstvy ve Verunčině a pazourek nad terrou rossou ve Smrtní. Stratigrafická superposice Rytířské s typickým vavřínovitým listem vzhledem k dosavadním magdalénským nálezům bude jistě velmi důležitá pro naše chronologické otázky. Náš dosavadní výzkum rozmnožil také mladší postpaleolitické jeskynní archeologické nálezy, které byly dosud obvykle zcela neprávem zanedbávány a to: volutové a eneolitické osídlení bylo zjištěno v Rytířské, blíže neurčitelné neolitické osídlení v Koňské a ve Verunčině, nové hallštatské nálezy poskytla Orlí a Koňská jáma /jaký byl poměr těchto osídlení k Býčí skále?/. Koncentrace těchto dvou jeskynních osídlení je jistě způsobena důvody klimatickými. Dosavadní středověké krasové nálezy a nové vzpomenuté nálezy z Verunčiny, Dagmarky, Orlí a Rytířské, které nebylo možno ještě přesněji datovat, ukazují, že naše jeskyně byly vlastně neobyčejně často vyhledávány ještě ve středověku a objevy v Rytířské pak ukazují, že často nešlo jen o přechodné vagabundské pobyty nebo pozůstatky středověkých prací /zde byly jistě hledány poklady a také mnohé výkopy a nánosy před jeskyněmi jsou pozůstatky těchto prací a marného kutání/, ale o zcela pravidelné osídlení. Historickou úlohou bude zařadit toto jistě nejchudší osídlení v rámec současného osídlení jak venkovského tak /stanovit jeho poměr k současným Krasovým hradům. /Srv. o nich L. Hosák, Vlast. Boskovska 8, 1931, dále Věra Bednářová, Vlast. zpravodaj z Adamova 5, 1961, 4-9/.

P o z n á m k y :

- 1/ Přemysl Ryšavý, Suchý žleb a jeho jeskyně, Čsl.Kras 8-9, 1955-56, 2-72
- 2/ S hlediska archeologického srv.stručné zmnky K.Valooh, Magdalénien na Moravě /Brno 1960/, I-1960, 37 tab.

Vorläufiger Bericht

über die Erforschung der Höhle Verunčina díra und mancher anderen Lokalitäten im
Suchý žleb /Dürres Tal/ im Mährischen Karst.

Das Dürre Tal zwischen dem Skalní mlýn /Felsenmühle/ und Ostrov /früher Bretterschlag/ im Mährischen Karste, geomorphologisch und speläologisch in letzter Zeit von Př.Ryšavý bearbeitet /1./, ist in unserer heimatkundlichen Literatur archäologisch seit der Zeit Wankels bekannt. Einzelne Lokalitäten /2./, sowie die Gesamtfrage der frühhistorischen Besiedlung des Tales erfordern neue Ausgrabungen und Revisionsgrabungen, welchen unsere planmässige Arbeit im folgenden Jahre gewidmet sein wird. Im dem nachstehenden, vorläufigen Berichte erwähne ich nur kurz die wichtigsten Resultate der Arbeit unseres Kollektives /R.Radda, L. Frank und 10 Arbeiter/ au dem Jahre 1960.

In der Verunčina díra /Verunka-Höhle/, Nr. 35, Seehöhe 422 m, in welcher bereits J. Knies magdalénienzeitliche Funde zu verzeichnen hatte, haben wir in dem Profile Taf. 4 neben paläontologischen Funden 160 weisspatinierte Feuersteinstücke einer charakteristischen Klingenindustrie /Tafel 7-8/, einige zerschlagene Knochen, Hirschgeweihstücke /Taf. 9/, sowie ein Fragment einer Knochenrinne, durchbohrten Ahle nebst 2 Dentalienstücken ausgehoben. Die Höhle war augenscheinlich auch im Neolithikum besiedelt, in dem Schuttkegel vor der Höhle waren ziemlich viel mittelalterliche keramische Scherben, darunter ein Bruchstück des sog Loschtitzer Bechers. Wir räumten fast die ganze Höhle /7.5 m lang, 6 m breit und 6m tief/ aus, welche Arbeiten weiteren speläologischen Grabungen/ Die Verunkahöhle liegt nur 625 m vom Mazochaabgrund entfernt/, zu Gute kommen.

In der Srnčí jeskyně /Rehgrotte/, Nr. 35A, Seehöhe 480 m, in welcher bereits vor dem 1.Weltkriege /1890-1916/ K.Pilát Spuren von der Anwesenheit des diluvialen Menschen festgestellt hat, fanden wir in den tieferen Schichten des Profiles /Taf. 5/ benützte, äusserst primitive Knochenartefakte, dagegen in den oberen Schichten 3 Silexe, zerschlagene Knochen, einen typischen Feuersteinhobel, ein Feuersteinbruchstück nebst einem einfachen, nicht bloß abgerollten, sondern auch geschnitzten Knochenstück./Kann auch als höchst primitives Figürchen angesehen werden /Taf. 10/.

Auch in der Smrtní jeskyně /Totengrotte/ Nr. 31, Seehöhe 467.7 m unterhalb Vilemovice gelegen /Profil Taf. 6/, wurden Spuren von der Anwesenheit des paläolithischen Menschen gefunden /Taf. 11/. Es ist nicht ausgeschlossen, dass auch aus dieser Höhle /wenn nicht aus der bereits erwähnten Verunkahöhle/ ein äneolithisches oder hallstattzeitliches Hirschhorngerät aus älteren Ausgrabungen stammt.

Zu den bekanntesten Höhlen unseres Karstes gehört seit undenklichen Zeiten die Ritterhöhle /Nr.56, Seehöhe 386,2/ K.Absolon jun. hat daselbst ein reiches Magdalénien festgestellt. Wir selbst fanden dagegen in der hintersten Ecke dieser Höhle neben zahlreich vorhandenem, gut erhaltenem paläontologischem Material

ein typisches Lorbeerblattstück und ein Bruchstück eines Elfenbeinstäbchens. /Taf. 11,1,2/ Die wichtigen stratigraphischen Beobachtungen in der Höhle werden gewiss zur allgemeinen Chronologie unserer jungpaläolithischen Entwicklung beitragen.

Die vorjährigen Arbeiten im Dürren Tale boten Gelegenheit für die Lösung anderer interessanter Fragen.

In der Hollsteiner Rasovna-Schinderhöhle /Nr.5/, wurde Paläolithikum von Dir. K.Šebela festgestellt. Die Höhle mit ihren zahlreichen mittelalterlichen Menschenknochenfunden verdient eine planmässige, auf breitester Basis durchgeführte Erforschung.

Die neu entdeckte schwer zugängliche, Dagmarhöhle in der Flur Domínka bei Ostrov, lieferte in einer Tiefe von 15-20m auf einem Abhange freiliegende, noch tiefer jedoch auf dem gleichen Abhange eingesinterte, mittelalterliche Keramikscherben mit Kohlenstückchen /Taf. 14/.

In derselben Flur befinden sich unweit der Dagmarhöhle fast an der Devon-Kulmgrenze am Rande eines sich verlierenden Baches drei schachtähnliche Vertiefungen, die äusserst reich an Schlacken- und Kalkmaterial waren, jedoch keine datierbaren, archäologischen Funde lieferten.

Žižkúvka, eine kleine Höhle /Nr.21, Seehöhe 482 m/ bei Ostrov, lieferte schon früher ein reiches paläontologisches Material /unter anderem auch Hystrix/ und einen menschlichen Prämolare. Auch unsere Ausgrabungen der letzten Reste der Höhlenausfüllung ergaben ziemlich reiche paläontologische, /neben einigen zerschlagenen Knochen, leider keine archäologischen/ bis nun noch unbestimmte Funde.

Aus der anthropogeographisch günstig gelegenen Orli jeskyně /Nr.29, Seehöhe 455.2m/, Adlerhöhle, oder auch "Bei den 2 Fräuleinhöhle" genannt, fanden wir in der Schichte unter einer Sinterdecke eine ausssergewöhnlich zahlreiche Mikrofauna /das Paläolithikum aus dieser Höhle ist noch unbekannt/. Aus dem Aluvium stammen dann mehrere Schlesisch-Platěnitzer Scherben, eine Bronzenadel und /Taf. 11,3/ einige mittelalterliche Keramikbruchstücke.

Ubliche Behauptungen über den paläontologischen Reichtum der Koňská jeskyně /Pferdehöhle, Nr.36, Seehöhe 422.3 m/ konnten nur mit einem einzigen Stück fossilen Knochens bestätigt werden.

In der Suchdoler Höhle-Pferdeloch /Koňská jáma, Nr.55, Seehöhe 360.9 m/, die gegenüber der Ritterhöhle liegt, wurden im chaotischen Labyrinth des Eingangs oberflächlich neolithische und hallstattzeitliche Scherben neben rezenten Knochen gefunden.

Unsere Ausgrabungen haben also insgesamt primitive Knochenartefakte im Milieu der Travertinschichte des MR-Horizontes in der Rehgrotte und 2 steinerne Artefakte in der Superposition des begrabenen Bodens MR, weiters eine charakteristische Magdalénienindustrie der W2-3 Schichte in der Verunkahöhle und ein Feuersteinstück ober der Terrarossa in der Totengrotte gewonnen. Die stratigraphische Superposition der Ritterhöhle mit dem typischen Lorbeerblattstück und dem reichen Magdalénien wird für unsere chronologischen Fragen gewiss sehr wichtig sein.

Unsere vorjährigen Ergebnisse vermehrten auch die bis zur Zeit bei uns gewöhnlich mit Unrecht unterschätzten jüngeren postpleistozänen Höhlenfunde: Spiralmäanderkeramik und Äneolithikum in der Ritterhöhle, früher nicht bestimm-

tes Neolithikum in der Verunkahöhle und Pferdeloch, neue hallstättische Funde aus der Adlerhöhle und dem Pferdeloch./Im welchen Verhältnisse war diese Besiedlung zur Býčí skála /Höhle?/.-Die Konzentration dieser zwei Höhlenbesiedlungen ist gewiss durch Klimaverhältnisse bedingt.

Die neuen mittelalterlichen Funde /Verunka-, Dagmar-, Adler- und Ritterhöhle/ zeugen deutlich dafür, dass unsere Höhlen sehr oft noch im Mittelalter aufgesucht wurden und die Aufdeckungen in der Ritterhöhle zeigen deutlich, dass es sich nicht nur um gelegentliche Landstreicheraufenthalte, oder aber um Reste mittelalterlicher Arbeiten /z.B.Schatzgräbereien, deren Spuren in den Erdaufschüttungen vor den Höhlen zu suchen sind/, sondern um eine ganz regelmässige Besiedlung handelt.

Es ist eine historische Aufgabe diese Höhlenbesiedlung /gewiss nur der ärmsten Schichte/ im Rahmen der gleichzeitigen Landbesiedlung und ihr Verhältnis zu den aus gleicher Zeit stammenden Karstburgen festzustellen.

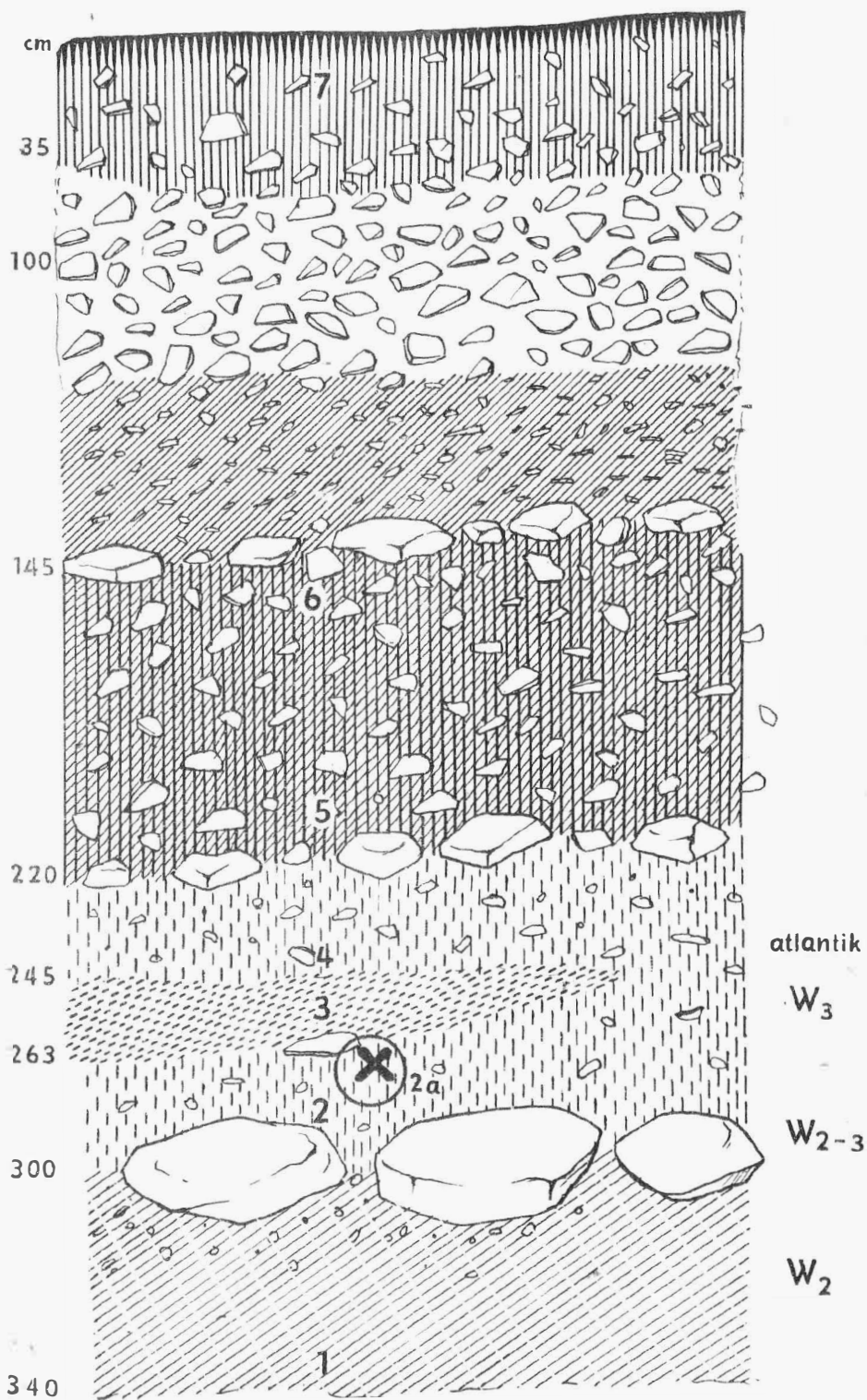
Nový paleolitický nález hrotu od Líšně.

Josef Skutil

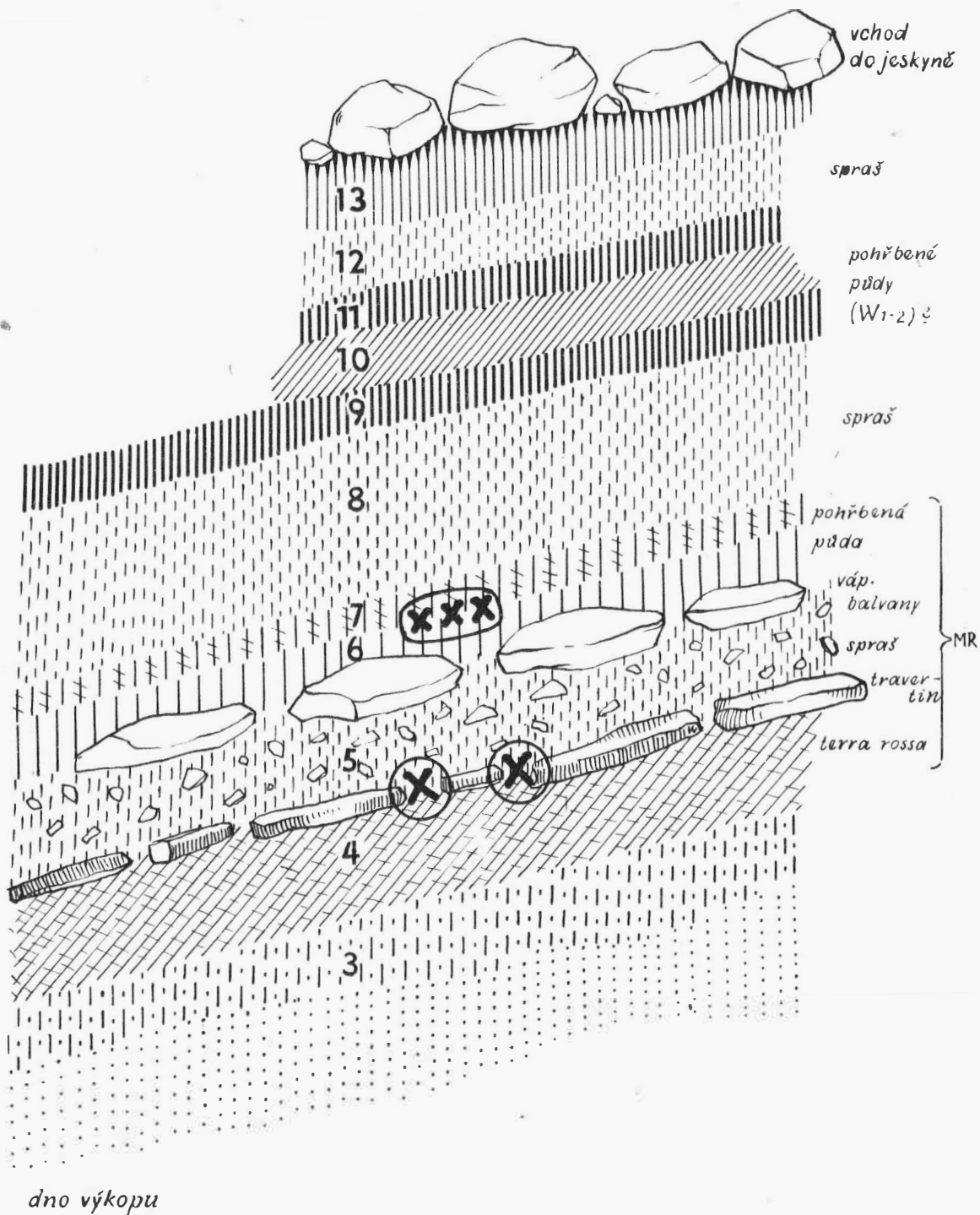
Východnímu okolí Brna byla v poslední době věnována řadou badatelů patřičná a zasloužená pozornost /J. Pelíšek v Anthropozoiku 3, 1953, 7-28, Rud. Musil-Karel Valoch - Vladimír Nečesaný, ibid. 4, 1954, 107-168, K. Petrbock, ibid, 4, 1954, 363-371/ a dodatkem k těmto zprávám připojuji nový nález paleolitického hrotu. Celé území východně dnešního Velkého Brna bylo hojně navštěvováno a osídleno po celou dobu paleolitickou /nálezy odtud popisoval souborně již r. 1950 K. Valoch v Přírodě 1950/. 2.5 km severně Stránské skály /307 m/, kde je známo paleolitické osídlení již z doby před první světovou válkou, potvrzené později nálezem Čapkovým, a severovýchodně Líšně, kde je známo několik paleolitických lokalit, nalezl povrchově ředitel K. Šebela v trati za Zahradkami na poli u polní cesty vedoucí z Líšně k silnici Brno-Ochoz na spojnici líšeňské 327,3 k 340,3 na hlavní cestě, u křížku, odkud odbočuje druhá polní cesta vedoucí ku Klajdovce /376,3/, ve výši 345 m, tedy z okolí Klajdovky, odkud uvádějí profily R. Musil a K. Valoch /l.c. 112/ a malacofaunu J. Petrbock /l.c.366n/, pazourkový bíle patinovaný ostrý hrot 6.5 cm dl. a max. 3.9 cm šir. na ventrální straně téměř plochý s několika širokými zcela plochými odštěpy a v zakulacené basi se zachovalou původní povrchovou kůrou. Není pochyby, že nález souvisí s některou z výše vzpomenutých stanic a pro svoji typičnost nutí k stálému vedení okolí zaznamenané lokality v patrnosti.

Ein neuer paläolithischer Fund einer Spitze aus Líšeň.

Der östlichen Umgebung von Brno, aus welcher eine Reihe von paläolithischen Funden schon bekannt ist, wurde in der letzten Zeit grosse Aufmerksamkeit gewidmet. K.Šebela fand nordöstlich von Líšeň /Lösch/ ein Bruchstück einer Lorbeerblattspitze /Abb. 1./.

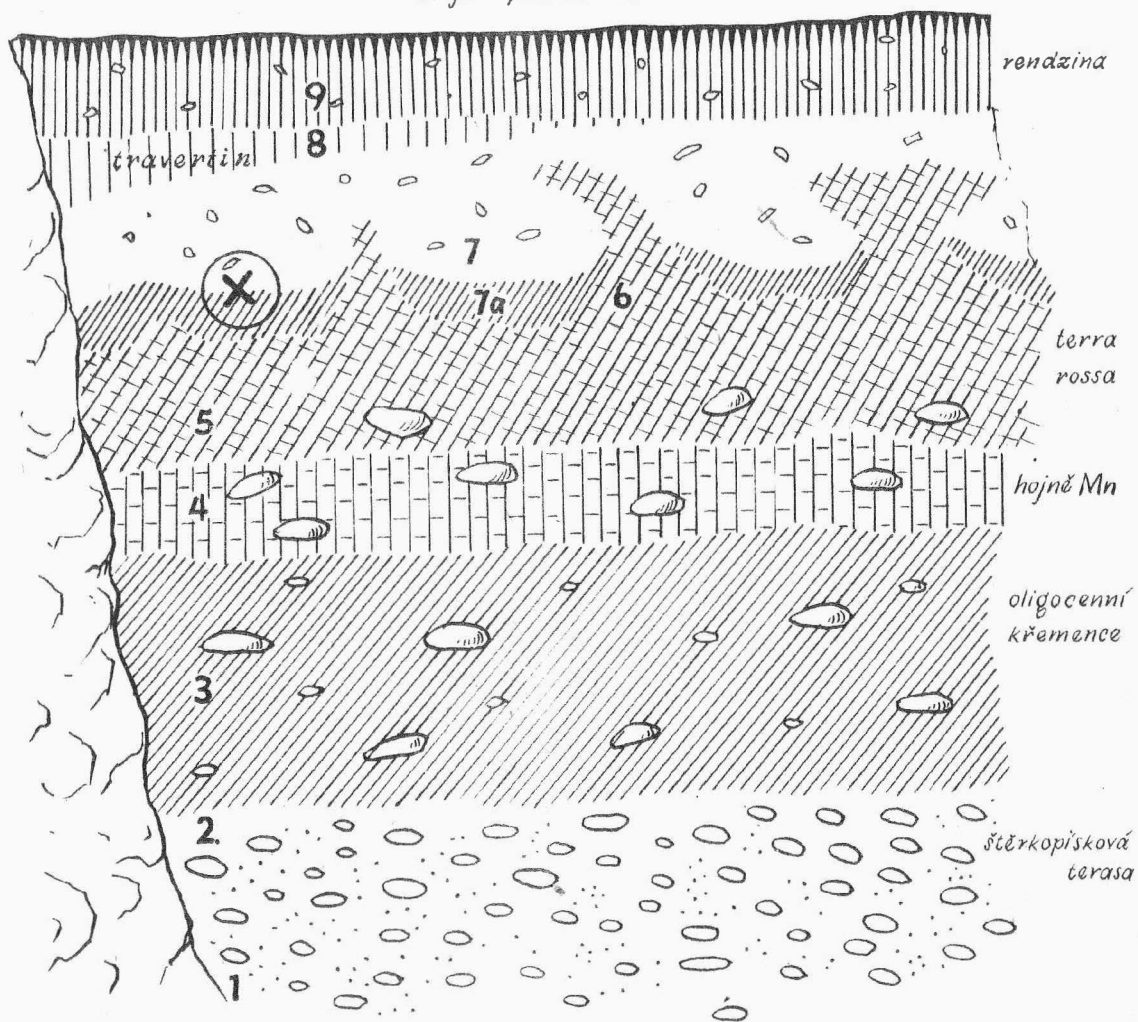

--Tab. 4. Verunčina jeskyně v Mor.krasu. Profil holocenního ssuťového kužele před jeskyní.- Profil des Holozänschuttkegels vor der Grotte.Podle J.Peliška

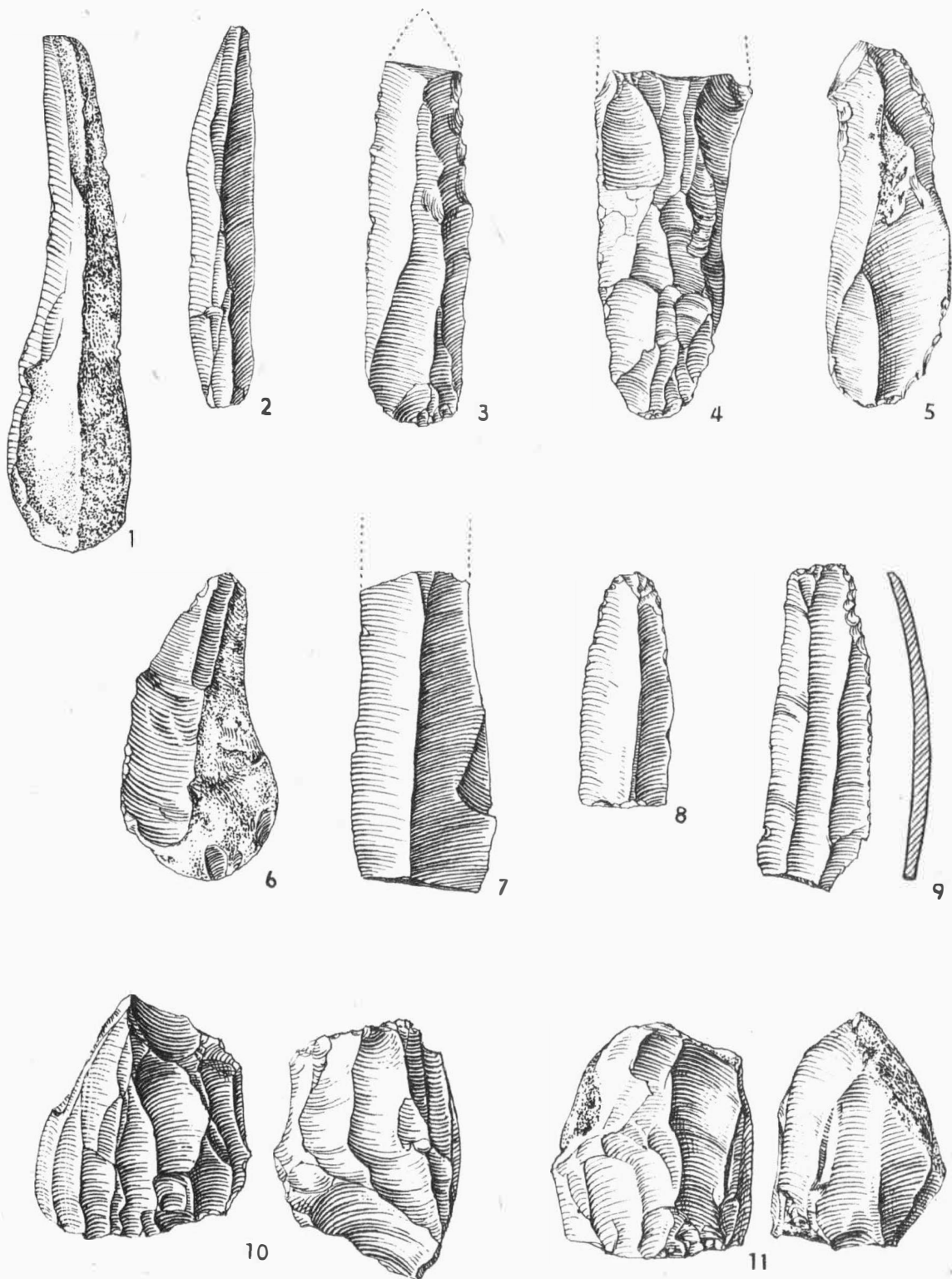

Tab. 5. Srnčí jeskyně v Mor. krasu. Nálezy kostěných /x/ a pazourkových /xxx/ nástrojů v profilu. - Funde der Knochen-/x/ und Feuersteininstrumente /xxx/ im Profil. Podle J. Pelíška.

Povrch jeskynního dna

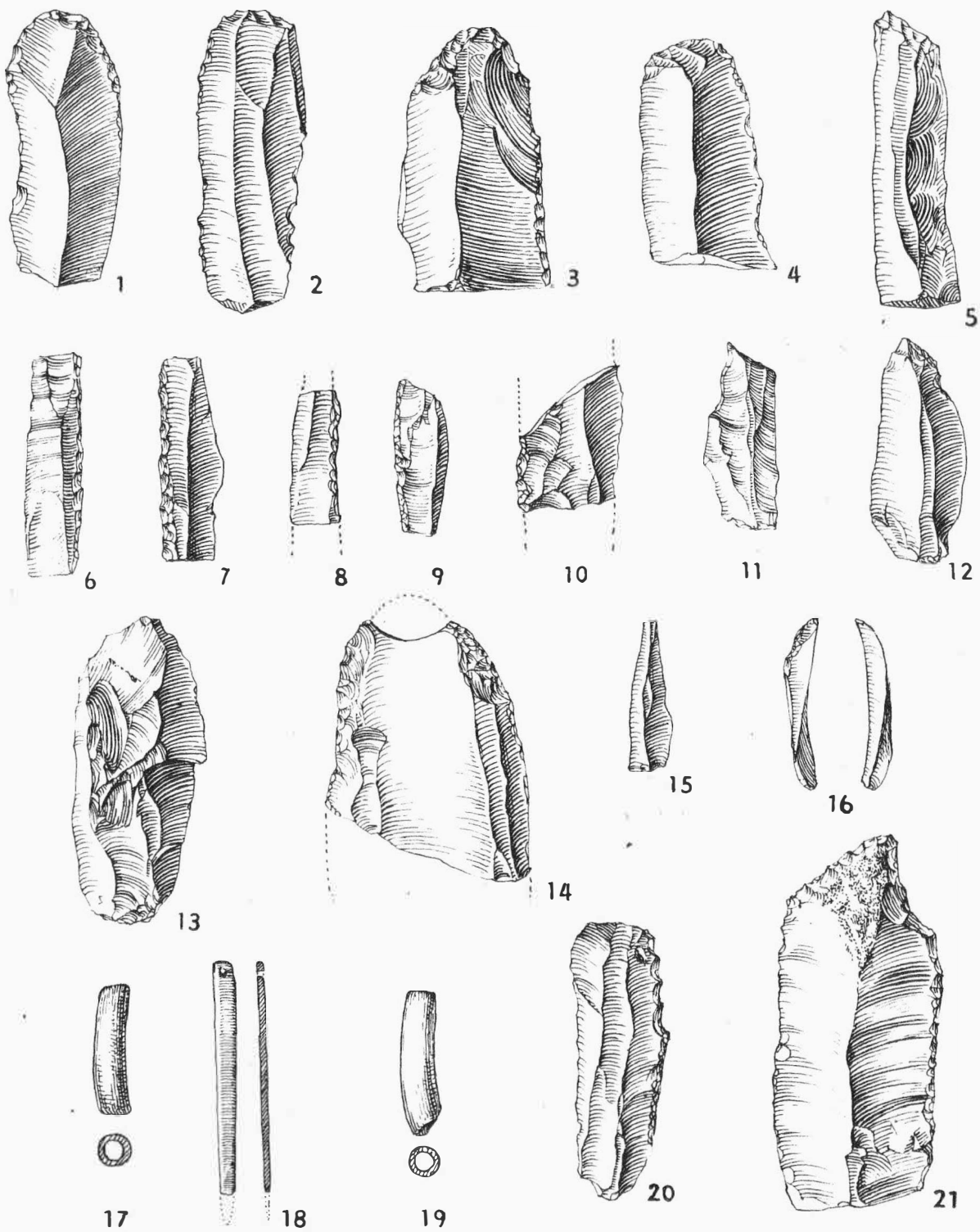

Tab. 6. Smrtní jeskyně v Mor. krasu. Profil. Podle J. Pelíška.

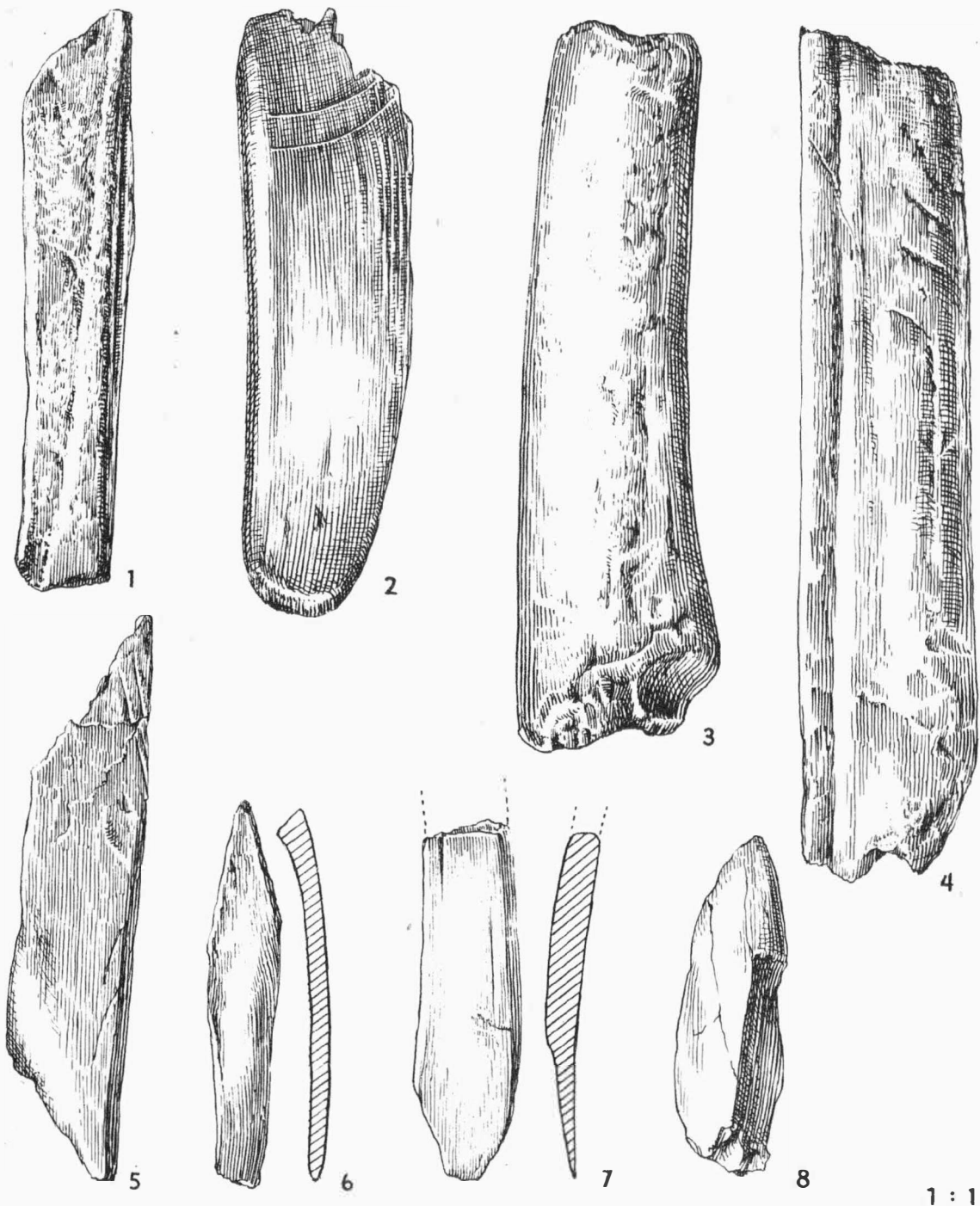
1 : 1

Tab. 7. Veruňčina jeskyně v Mor. krasu. Výběr pazourkové magdalénské industrie.
 - Auswahl der Magdalénien-Feuersteinindustrie.

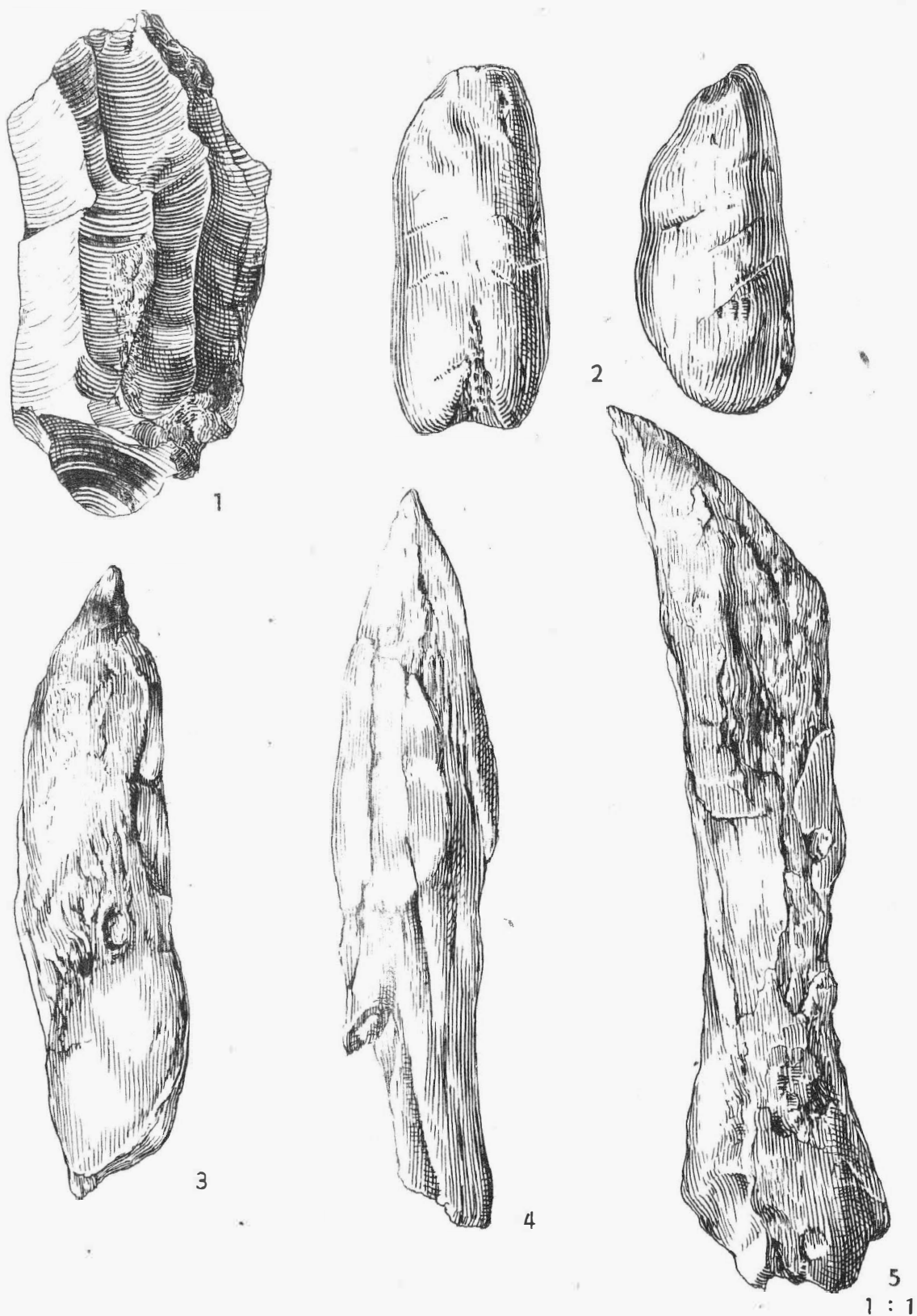

1 : 1

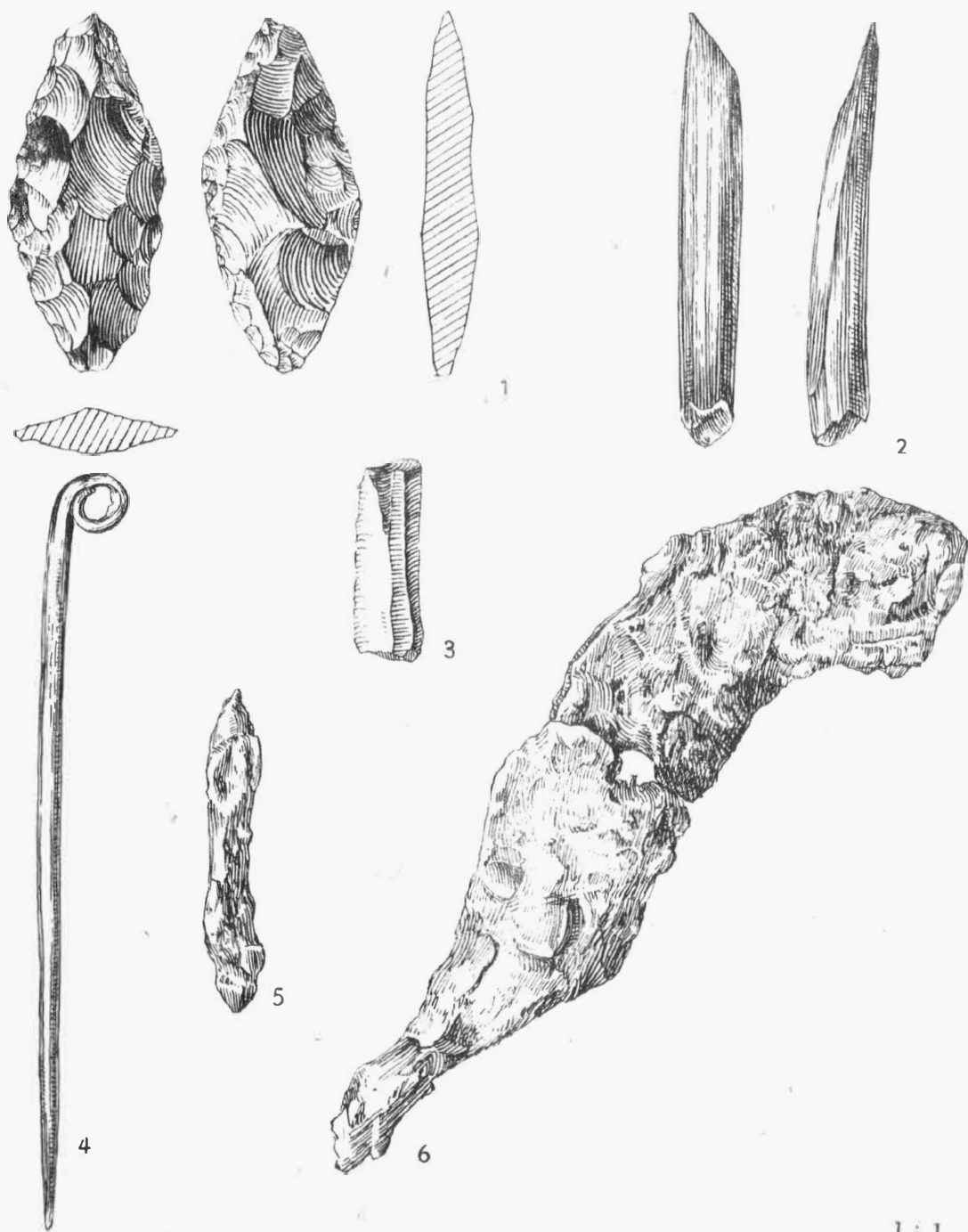
Tab. 8. Verunčina jeskyně v Mor. krasu. Výběr magdalénské industrie. - Auswahl der Magdalénien-Industrie.

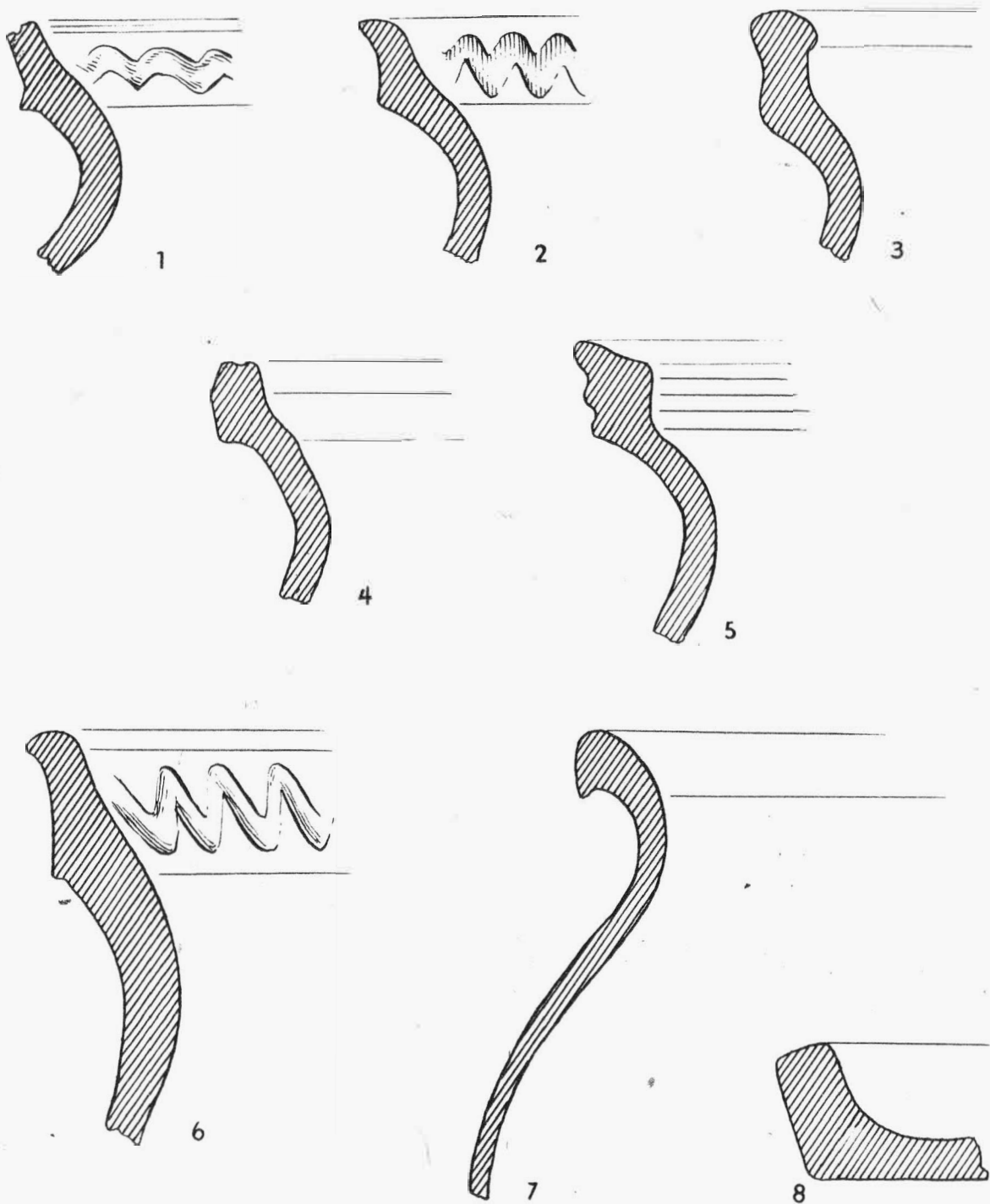
Tab. 9. Verunčina jeskyně v Mor. krasu. Zbytky kostěné a parohové industrie. -
 Reste von Knochen- und Geweihindustrie.

Tab. 10. Srnčí jeskyně v Mor. krasu. Kamenný hoblík a kostěné artefakty. - Stei-
 nerner Hobel und Knochenartefakte.

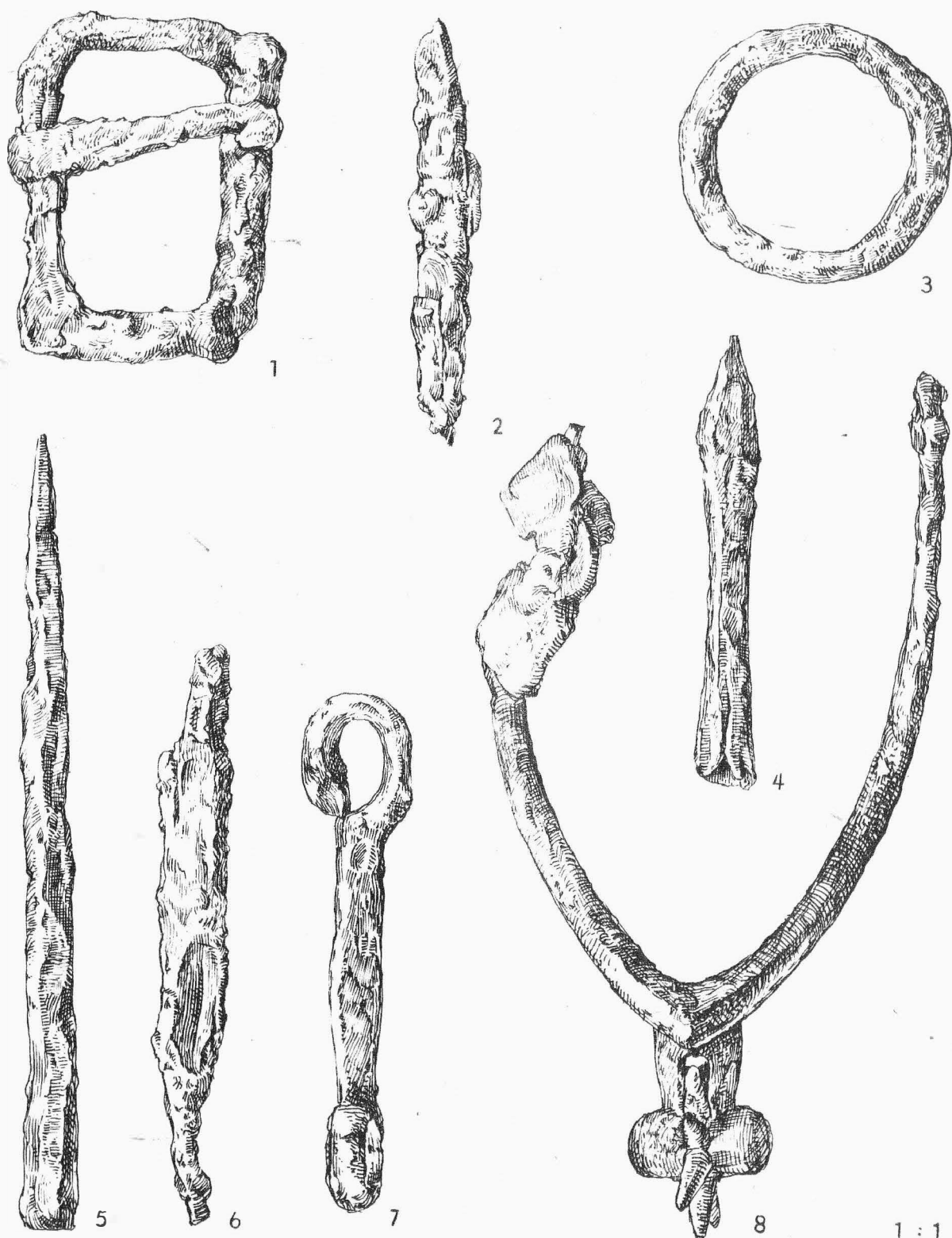

Tab. 11. 1-4 Rytířská jeskyně v Mor. krasu; 5 Smrtní jeskyně v Mor. krasu; 6 Orlí jeskyně v Mor. krasu.

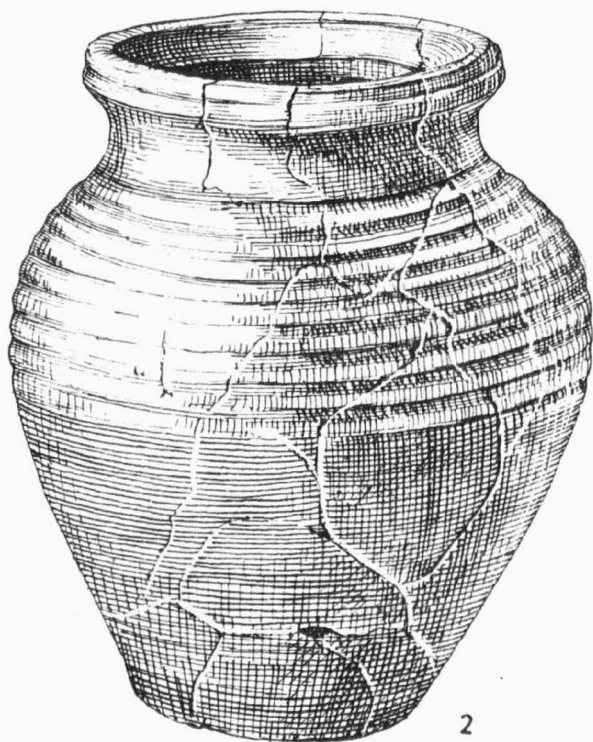

1 : 1

Tab. 12. Rytířská jeskyně v Mor. krasu. Výběr profilů středověké keramiky.- Auswahl der Profile mittelalterlicher Keramik.

Tab. 13. Rytířská jeskyně v Mor. krasu. Výběr nálezů ze středověkého objektu. -
Auswahl der eisernen Gegenständen aus dem mittelalterlichen Objekte.

1 : 2

Tab. 14. Jeekyně Dagmarka v Mor. krasu. Středověké nádoby.- Mittelalterliche Gefässe.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1960.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři : PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: prom. hist. R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: B. Ludikovská.
- Na titulní stránce: Pozlacený gombík z pohřebiště u VI. kostela
v Mikulčicích.
- Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.